

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет/інститут **Педагогічний**

Кафедра **Педагогіки початкової школи**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ**

Освітня програма **013 «Початкова освіта»**

першого (бакалаврського) рівня
за спеціальністю **013 Початкова освіта**
галузі знань **01 Освіта/Педагогіка**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №14_від “9_”06_2022_р.

м. Івано-Франківськ – 2022р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Теорія та методика виховання
Освітня програма	013 Початкова освіта
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	013 Початкова освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	основна
Курс / семестр	3/5
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 24 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 100 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу: розкрити теоретико-практичні основи теорії та методики виховання як науки про організацію виховного процесу в початковій школі; підготувати студентів до виховної роботи з учнями молодшого шкільного віку шляхом формування здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти.

Компетентності:

- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної;
- здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти;
- здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

Програмні результати навчання:

- Управляти складною професійною діяльністю та проектами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах;
- Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі;
- Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької,

фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми;

- Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання;
- Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Виховання як педагогічна категорія	Засвоїти знання про виховання як процес формування особистості, його сутність і ознаки. Усвідомити зміст і завдання виховання учнів молодшого шкільного віку; засвоїти показники вихованості учнів; особливості виховання в сучасних умовах. Поглибити знання про сутність та особливості національного виховання.	Укласти перелік завдань виховання на даному етапі; законспектувати «Національну програму виховання дітей та учнівської молоді в Україні» Авт. кол. І.Бех, Т.Алексеєнко, Г.Балл та ін.; підготувати реферат
2	Самовиховання : суть, умови, етапи, прийоми	Опанувати сутність процесу перевиховання, засвоїти його принципи, функції, встановити етапи. Усвідомити закономірності, структуру, специфіку виховного процесу у початковій школі. Розмежувати сучасні підходи до організації та здійснення виховного процесу.	Конспект; укласти літопис думок видатних педагогів про виховання; підготувати повідомлення про особливості перевиховання; заповнити порівняльну Таблицю «Виховання-перевиховання особистості»

3	Закономірності та принципи виховного процесу	Вивчити закономірності і суперечності процесу виховання, підходи до класифікації принципів виховання. Засвоїти принципи національного виховання згідно «Концепції національного виховання».	Конспект; укласти Таблицю «Принципи національного виховання»; законспектувати «Концепцію національного виховання»; виконати тести
4	Методи і прийоми виховання	Засвоїти підходи до класифікацій методів виховання, вивчити їх структуру. Навчитися розмежовувати групи методів виховання та прийоми педагогічного впливу. Опанувати вимоги до використання методів виховання в навчально-виховному процесі початкової школи. Розкрити сутність та значення засобів виховання.	Укласти словник термінів до теми; зобразити схематично класифікацію методів виховання; укласти Таблицю «Умови використання методів виховання»; підготувати повідомлення
5	Форми організації виховного процесу	Узагальнити основні підходи до класифікації форм організації виховного процесу в початковій школі, вимоги до організації позаурочних виховних форм. Розкрити зміст технологій підготовки і проведення виховного заходу. Засвоїти зміст та способи проведення діагностики вихованості.	Законспектувати основні форми виховання, скласти схему-опис виховної години; підготувати сценарій виховного заходу з молодшими школярами; конспект; тестові завдання
6	Позаурочна і позашкільна виховна робота	Засвоїти сутність поняття «позаурочна» і «позашкільна» робота. Проаналізувати концептуальні положення Закону України «Про позашкільну освіту», виокремити завдання позашкільного навчання і виховання та шляхи їх реалізації відповідно до вимог сучасного суспільства. Встановити види позашкільної	Проаналізувати цитати відомих педагогів та законспектувати їх;

		<p>виховної роботи. Засвоїти зміст та напрямки діяльності позашкільних навчально-виховних закладів.</p>	<p>Відповідно до Концепції НУШ визначити мету діяльності позашкільних закладів освіти; ознайомитись з нормативною базою щодо діяльності позашкільних установ; укласти перелік основних завдань, напрямів їх діяльності; підготувати мультимедійну презентацію</p>
7	<p>Розумове виховання у початковій школі.</p>	<p>Вивчити зміст, встановити завдання розумового виховання у початковій школі, його форми і методи організації; специфіку організації у позакласній та позашкільній роботі. Визначити сутність і основні структурні елементи наукового світогляду, встановити науково-педагогічні вимоги до формування світогляду у молодших школярів.</p>	<p>Проаналізувати проблеми щодо розумового розвитку; продемонструвати у світлі вимог Концепції НУШ значення розумового виховання у розвитку особистості; законспектувати форми, методи розумового виховання; підготувати доповідь «Ідеї розумового виховання сучасної молоді», презентацію</p>

			«Шляхи формування світогляду дитини»
8	Моральне виховання учнів початкових класів	Усвідомити зміст, завдання, складові морального виховання учнів початкових класів. Визначити характеристики моральних почуттів дітей; особливості формування загальнолюдських цінностей і моральних звичок. Усвідомити мотиви моральної поведінки школярів. Засвоїти форми і методи, педагогічні вимоги організації морального виховання в початковій школі.	Конспект; укласти перелік морально-етичних цінностей сучасного школяра та здійснити порівняльний аналіз із минулими вимогами до виховання; підготувати запитання для диспуту «Моральні цінності та пріоритети»; опрацювати твори К. Ушинського про моральне виховання; Підготувати доповідь; тести
9	Естетичне виховання у початковій школі	Розкрити зміст і завдання, основні шляхи естетичного виховання у початковій школі. Розкрити специфіку формування в дітей оцінного ставлення до прекрасного. Встановити засоби естетичного виховання: праця, природа, мистецтво, побут та усвідомити значення народної педагогіки в естетичному вихованні	Конспект; заповнити Таблицю «Зміст естетичного виховання»; зобразити схематично структуру естетично свідомої особистості; законспектувати положення Концепції НУШ про естетичне виховання; підготувати

			презентацію; тести
10	Трудове та фізичне виховання учнів молодшого шкільного віку	Усвідомити сутність, завдання трудового виховання молодших школярів. Розмежувати та засвоїти види праці. Узагальнити педагогічні вимоги до організації трудового виховання молодших школярів. Засвоїти форми і методи, засоби організації фізичного виховання в початковій школі. Узагальнити зміст економічного виховання, особливості формування бережливості в молодших школярів	Скласти перелік основних термінів; заповнити Таблицю «Зміст, методи та форми трудового, економічного та фізичного виховання», підготувати презентацію та реферат на тему «Трудове, економічне виховання молоді у світлі вимог Концепції НУШ», «Виховання здорового громадянина
11	Громадянське виховання учнів початкових класів	Ознайомитись з Концепцією громадянського виховання. Засвоїти зміст, завдання громадянського виховання учнів початкових класів. Встановити та засвоїти педагогічні вимоги форми і методи організації	Законспектувати Концепцію громадянського виховання, укласти перелік основних громадянських цінностей, завдань на сучасному етапі; підготувати 2-3 приклади ефективного виховного впливу на виховання людини-громадянина;

			підготувати запитання для дискусії «Визначальні критерії громадянського виховання»
12	Екологічне виховання учнів молодшого шкільного віку	Сформулювати уявлення про зміст і завдання екологічного виховання учнів молодшого шкільного віку, засвоїти його форми і методи, особливості організації в навчально-виховному процесі. Узагальнити педагогічні вимоги до його організації	Укласти перелік проблем екологічного виховання учнів; заповнити Табл. «Складові екологічної культури»; навести приклади форм та методів екологічного виховання та їх використання на практиці; занотувати напрями екологічного виховання у сучасній школі; підготувати доповідь «Яким повинен бути результат екологічного виховання сьогодні»

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	8
Практичне заняття	28
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	4
Залік/Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Вили навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1						12
Семінарські з-тя	2	2	2	2	4	2	4	2	4									24
Самостійна р-та														10				10
Індивідуальні завдання																4		4
Залік / Екзамен																	50	50
Всього за тижень	1	4	1	4	1	4	1	4	1	4	1	8	1	10	1	4	50	100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література:	
<ol style="list-style-type: none"> Бех, І. Д. Психологічні джерела виховної майстерності: навч. посіб. К. Академвидав, 2009. 248 с Будник О.Б. Господарське виховання школярів: науково-методичний посібник. Івано-Франківськ: Плай, 1998. 160 с. Дерев'янка Н. Теоретичні засади формування громадянської культури школярів. Івано-Франківськ: Плай, 2002. 199 с. Державний стандарт початкової загальної освіти. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text Ефективні технології навчання та виховання в контексті Болонського процесу: збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції 18 – 19 квітня 2013 р. Макіївка: Промінь, 2013. 220 с. Єдність національного і загальнолюдського у формуванні морально-духовних цінностей: Збірник наукових праць. Івано-Франківськ: Плай, 2002. 145 с. Закон України «Про освіту». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text Закон України «Про загальну середню освіту». Інформаційний збірник МОН України. 1999. № 25. Закон України «Про позашкільну освіту». К. Генеза, 1999. Закон України «Про виховання дітей та молоді». Освіта України. 2004. № 72. 14 вересня. С. 4 – 6. Кісь Роман. Мова, думка і культурна реальність. Львів: Літопис, 2002. 304 с. Книга вчителя початкової школи: Довідково-методичне видання/Упоряд. Г.Ф.Древаль, А.М.Заїка. Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. 432 с. Концепція громадянської освіти в Україні. Директор школи. 2001. № 20. Концепція загальної середньої освіти. Інф. Збірник МОН України. 2002. № 2. Максимович О.М. Особливості виховання дітей із розлучених сімей: навчально-метод. Посібник. К.: ДЦССМ, 2004. 140 с. Маланюк Т.З. Патріотичне виховання учнів основної школи засобами туристсько- 	

- краєзнавчої роботи: Метод. реком. Івано-Франківськ, 2013. 124 с.
17. Матвеева Н. Теорія і методика виховання: формування екологічної культури молодших школярів. Івано-Франківськ: НАІР, 2013. 108 с.
 18. Матвеева Н. Педагогіка: Завдання і ситуації. Практикум. Ч.ІІІ. Теорія та методика виховання. Навчально-методичний комплекс. Івано-Франківськ, НАІР, 2014. 311 с.
 19. Мельничук, С. Г. Педагогіка: теорія виховання: навч. посіб. для студ. ВНЗ. К. Слово, 2012. 288 с
 20. Морально-патріотичне виховання дітей та молоді: етнографічні засади: *матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції Косів-Вижниця*, 26-28 жовтня 2006 р. /За заг. ред. П.В.Лосюка. Снятин: ПрутПринт, 2006. 241 с.
 21. Національна доктрина розвитку освіти України в ХХІ ст. *Освіта України*. 2002. 23 квітня.
 22. Національна доктрина розвитку освіти/Нормативно-правове забезпечення освіти: Доктрина, закони, концепції. Ч. 1. Харків: Основа, 2004. С. 5 – 24.
 23. Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні/Авт. кол. І.Бех, Т.Алексеєнко, Г.Балл та ін. *Освіта України*. 2004. № 94. С. 6 – 10.
 24. Нова Українська Школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
 25. Постовий В.Г. Тенденції і пріоритети виховання дітей у сучасній сім'ї: монографія. К.: Ін-т проблем виховання АПН України, 2006. 190 с.
 26. Пріоритети сучасної освіти і виховання в контексті завдань педагогічної науки: *Матеріали педагогічних читань на пошану доктора пед. наук, професора Богдана Ступарика*. Івано-Франківськ, 2003. 128 с.
 27. Савченко О. Навчально-виховне середовище сучасної школи: діалог з В.О.Сухомлинським. *Педагогічні науки: Зб. Наук. Праць*. Миколаїв, МДУ, 2004. С. 4 – 9.
 28. Савченко, О. Я. Виховний потенціал початкової освіти : посіб. для вчителів і методистів почат. Навчання. 2-ге вид. доповн., переробл. К. СПД Богданова А. М., 2009. 226 с.
 29. Технології виховання / упоряд. Н. Мурашко. К. Шк. світ, 2011. 128 с.
 30. Теорія виховання: навчально-методичний посібник для студентів і викладачів педагогічних навч. закладів/Автор і упоряди. Л.І.Хімчук. Івано-Франківськ: Вид. Кушнір Г.М., 2011. 194 с.
 31. Трухін, І. О. Основи шкільного виховання: навч. Посіб. К. Центр навч. літ. 2004. 368 с
 32. Щербань П.М. Національне виховання в сім'ї: для батьків, учителів, вихователів. К.: Культурологічне ПП «Борівітер», 2000. 260 с.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра педагогіки початкової освіти м. Івано-Франківськ вул. Бандери, 1
---------	--

	каб. 308 kppo@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Матвєєва Наталія Олексіївна
Контактна інформація викладача	+380967557542 nataliia.matveieva@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності (https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/)
Пропуски занять (відпрацювання)	У випадку пропусків лекційних та практичних занять студент повинен їх відпрацювати у повному обсязі та виконати усі завдання самостійно («Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Несвоєчасне виконання завдань передбачає дотримання студентом усіх вимог щодо їх самостійного опрацювання («Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)
Невідповідна поведінка під час заняття	Навчання передбачає високий рівень пізнавальної активності, ініціативності, дотримання норм та правил професійної етики майбутніх фахівців «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти»
Додаткові бали	Додаткові бали отримують студенти, які приймали активну участь у науково-дослідній роботі (конференції, студентські наукові гуртки та проблемні групи, підготовка публікацій); були учасниками олімпіад, конкурсів тощо
Неформальна освіта	Можливість зарахування неформальної освіти відбувається згідно «Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» Рекомендовані платформи: EdEra

Викладач _____ **Матвеева Н.О.**